



Sprokkels

IVN Veghel - Voorjaar/Zomer 2019

Schrik van de buurt

Roffelen en putten

Container en andere begrippen



Werkgroepen

Bestuur

Amfibieënwerkgroep:

Matty Meij0413-35 00 91
amfibiien@ivn-veghel.nl

Geerbos/Insectentuin:

Pieter van Breugel0413-36 27 53

Plantenwerkgroep:

Karin Koppen0413-21 02 16

Schoolgidsen:

Hanneke Leenhouts0413 28 78 51
Marja van Heijst0413-35 40 47
schoolgidsenveghel@gmail.com

Tentoonstellingen:

Mia Rooijmans0413-36 27 77

Veghels Landschap (landschapsbeheergroep):

Fer Kalis0413-34 13 48

Veghelse Vogelaars:

Wolter Brongers0413-34 07 64

Vrijdagochtendwandelinggroep:

Pieter van den Berk0413-36 60 84

Wandelinggroep met de Donk:

Maria van den Oetelaar.....0413-36 68 49

Weidevogelgroep Boerdonk e.o.:

Tom van Lieshout06-51769185/0413-36 62 55

Voorzitter:

Fer Kalis0413-34 13 48
Marterweide 7, 5467 LK Veghel
bestuur@ivn-veghel.nl

Secretaris:

vacant

Penningmeester ad-interim:

Henk van Helmond.....06-515 534 30/0413-36 74 76
Lavendelaar 34, 5467 BE Veghel
penningmeester@ivn-veghel.nl
NL62 TRIO 0338 4476 36 t.n.v. IVN Veghel

Lid:

Bjorn van Lieshout06-11740738
Julianasingel 36, 5469 AJ Erp

Lid:

Matty Meij0413-35 00 91
Parkietendonk 5, 5467 DR Veghel



Vertrouwenspersoon:

Matty Meij0413 - 35 00 91
Parkietendonk 5, 5467 DR Veghel

Foto voorkant:

Middelste bonte specht: foto Ton Hermans

Guus en Wout in nest: foto Mia Rooijmans

Foto bladzijde 3:

Kleine brandnetel: foto Rini Kertstens

Waar is deze foto gemaakt?

De Meierijstad kent verschillende karakteristieke plekjes zoals op de foto. Op de vraag in de vorige Sprokkels waar dit is, is één inzending binnengekomen en die was nog goed ook! De inzender, Antoon Raaijmakers heeft zijn prijsje ontvangen.

Op de foto is het eekhoortje te zien van het Eekhoornpad, een speurtocht uitgezet voor kinderen. Dit eekhoortje is te vinden op de parkeerplaats van de Boswachter in het Hurkske.

I.v.m. tegenvallende reacties stopt deze rubriek.

Sprokkels

IVN Veghel - Voorjaar/Zomer 2019



Van de redactie

De Latijnse conventie

Op de website van het genootschap Onze Taal is het volgende te lezen: *“Dieren- en plantennamen worden in algemene teksten met kleine letters geschreven. Ook als de aanduiding een afleiding is van een aardrijkskundige naam of een samenstelling ermee, krijgt de naam een kleine letter: barnevelder, galapagosschildpad, nijlpaard, yorkshireterriër, etc. Hetzelfde geldt voor vernoemingen naar een persoon: przewalskipaard, paterdavidshert, jackrussellterriër.*

Een hoofdletter komt om de hoek kijken als in de planten- of dierennaam een aardrijkskundige naam als bijvoeglijk naamwoord zit: Amerikaanse eik, Deense dog etc. En dan heb je nog namen die beginnen met de bezitsvorm van de naam van de ontdekker: Cetti's zanger, Temmincks strandloper enz.

In vakteksten, zoals een dieren- of plantengids, wordt voor Nederlandse namen soms ook de Latijnse conventie gehanteerd, dat wil zeggen dat elke dieren- of plantennaam met een hoofdletter begint: Kleine vos, Gele lis. Dit heeft als voordeel dat duidelijk is of kleuraanduidingen of woorden als kleine en grote deel uitmaken van de naam of niet. In 'gewone' teksten heeft deze conventie niet de voorkeur.”

Nu heeft Sprokkels niet de pretentie om onder de noemer 'vakteksten' te vallen maar toch, omdat veel teksten over biologische zaken gaan kiest de redactie voor 'de Latijnse conventie'. In een zin als 'in de berm stond grote brandnetel en kleine brandnetel' wordt het, door het gebruik van hoofdletters 'in de berm stond Grote brandnetel en Kleine brandnetel', voor iedereen duidelijk dat de vinder twee soorten brandnetels heeft gevonden. En zo ook op de achterkant van Sprokkels: het zijn rode kelkzwammen die men in Mariaheide gevonden heeft, niet dé Rode kelkzwam!

Mooi lente en veel leesplezier

Monica en Karin

Inhoud

- 5 Zeecontainer
- 6 IVN activiteiten binnenkort
- 8 Putten - Distelvink
- 10 Sprokkel fotoavond (verslag)
- 12 Jaarvergadering, een impressie
- 13 Schrikmelktepelhaantjes
- 18 Sprokkelavond (verslag)
- 19 Waterschap, Provincie, Gemeente Zaken
- 21 Spechten in Wijboschbroek
- 23 Wat is IVN? Aanmelden lid

Redactie:

Monica Bouman 0413 354789

Karin Koppen 0413 210216

*kopij voor de najaarseditie insturen vóór 1 augustus
redactiesprokkels@ivn-veghel.nl*



Van het bestuur

Om maar direct met de deur in huis te vallen, we gaan weer verhuizen. Eind februari kregen we een aangetekend schrijven van de gemeente waarin de huurovereenkomst aan de Buitendonk per eind april werd opgezegd. Onnodig te zeggen dat dit nogal rauw op het dak viel, zonder enige aankondiging vooraf, per 1 mei dient de gehuurde locatie ontruimd te zijn.

Vandaag toch maar met de gemeente gaan praten over mogelijke alternatieven. Dat waren er niet veel dus het wordt nog een spannende tijd om iets anders te vinden. We houden jullie op de hoogte.

We zijn het jaar goed begonnen met een goed bezochte Nieuwjaarswandeling in Eerde, altijd leuk om daar op bezoek te gaan en de ontwikkelingen te zien die plaatsvinden in de Eerdse Bergen. Fia Fiers kon ons daar mooi over vertellen. De vogelcursus onder leiding van Martien Helmig ging helemaal volgeboekt van start.

Eind januari kon Leo Ballering ons de voordelen van het thuis werken laten zien. Overal waar je computer het doet kan je zo werken zoals hij liet zien met een verslag over een verblijf van een paar maanden in Zuid Afrika. Toch

een hele leuke ervaring om vanachter je bureau allerlei wilde dieren langs zien komen die je hier alleen in de dierentuin kan waarnemen.

De Sprokkelavond die verzorgd werd door de natuurgidsen in opleiding was bijzonder. Het was heel mooi om te zien met hoeveel enthousiasme en ieder op zijn eigen manier iets wist te vertellen over hun 'adoptie' gebied. Nog een paar maanden en ze zijn afgestudeerd, een mooi vooruitzicht, ook voor de vereniging die een paar goed opgeleide gidsen bij krijgt. De excursie naar de wisenten op de Maashorst was een prachtige belevenis. We kregen de wisenten goed in beeld, onvoorstelbaar gewoon hier in de buurt, vroeger moest je drie dagen naar Oost Polen rijden om een wisent te kunnen zien.

De werkzaamheden van de knotploeg zijn voor het seizoen 2018 – 19 afgelopen. De laatste werkdag is besteed aan het verwijderen van de boom-opslag rondom de poelen in het Hurkske. Alles bij elkaar een teken dat het voorjaar er echt aan zit te komen, een mooi vooruitzicht.

Namens het bestuur,
Fer Kalis, voorzitter



Nieuwjaarswandeling

Met een flink aantal IVN leden hebben we op zondag 6 januari alle Eerdse bergen beklommen! De Pastoorsberg, Eerdse berg, Vlagheide Vlagheide biedt een geweldig uitzicht alle kanten uit. Met z'n allen hebben we jonge berkjes uitgetrokken langs het ven, rommel opgeruimd en natuurlijk gezellig gekletst. We zijn alweer zeer gastvrij ontvangen in het thuishonk van Natuurgroep Eerde en hebben getoost op het nieuwe IVN jaar!



Zeecontainer Insectentuin



Vernieling hekje

Zeecontainer

Een aantal leden heeft al gezien dat er een container staat in het Geerbos. Ik laat expres de binnenkant niet zien omdat Lidou er een 'open container uurtje' wil organiseren en dat gebeurt pas als ook het nieuwe toegangspoortje is geplaatst.

Waarom staat deze container er en wat heeft dat gekost???

Het Geerbos heeft al meer dan een jaar last van vernielingen en diefstal. Door wie weten we niet, maar het is wel erg vervelend. De vernielingen herstellen is veel werk en kost nogal wat tijd van een paar Geerbosers, maar alles wordt gelukkig iedere keer weer opgelost. De diefstal van kruiwagens en gereedschappen is een ander verhaal. Als we in het Geerbos willen werken en het blijkt dat er weer schoppen, kruiwagens etc. zijn verdwenen, wordt het allemaal extra lastig. Soms betaalt het IVN een gedeelte van de kosten. Gelukkig zijn er leden die dan wat gereedschap doneren. Maar het bleef lastig, vooral omdat het onvoorspelbaar bleek wanneer er weer iets zou gebeuren.

Er is tot 2 keer toe aangifte gedaan bij de politie. We hoorden dat ze er weinig mee konden omdat sporen ontbraken. De politie kon alleen maar af en toe langs rijden. Ook de BOA's van de gemeente kwamen af en toe poolshoogte nemen, maar, zoals jullie begrijpen, is de kans op een heterdaadje uitermate klein.

We hebben toen de gemeente benaderd om een meer structurele oplossing te vinden. Er kwam al gauw een zeecontainer in beeld om in ieder geval de gereedschappen en andere spullen veilig op te bergen. De gemeente bleek een potje te hebben om burgerinitiatieven te subsidiëren en men vond onze aanvraag daar wel bij passen, zodoende is dit in gang gezet.

Zo'n container bleek € 1950,- te kosten (dit is inclusief BTW en vervoerskosten); dit is volledig door de gemeente betaald, plus een bedrag van € 50,- voor beton om een fundering te maken.

Ook bleek er een omgevingsvergunning nodig te zijn en omdat de grond eigendom is van de gemeente, heeft die de aanvraag zelf geregeld en betaald. Schrik niet, dit kostte de gemeente nog eens € 820,- voor de komende 10 jaren en zou voor een onbeperkte vergunning € 7600,- gekost hebben.

Intussen is de container al aardig ingericht en zijn er allerlei struiken en klimplanten rondom geplant zodat hij over een tijdje aan het oog onttrokken is.

De gemeente zorgt voor de vervanging van het toegangspoortje, dat van ellende uit elkaar was gevallen, wat na ruim 25 jaar ook niet zo verwonderlijk is.

Ook is nog een bredere poort in de maak voor een aanhanger en die zal hopelijk binnenkort door de gemeente worden geplaatst, zodat de aanhanger met ladders en knotgereedschappen van de knotploeg ook een plekje kan krijgen in de container.

Matty Meij

Tweet



IVN activiteiten binnenkort

ZIE WWW.IVN-VEGHEL.NL VOOR VERDERE INFORMATIE

Zaterdag 11 mei: Doorstapwandeling Rob

9.00-17.00 uur, vertrek Stadhuisplein

"Ommetje Grevenbroek", wandeling circa 9 km. De wandeling start bij de De Achelse Kluis op de grens van Nederland met België en gaat door de vallei van de Warmbeek. Men komt door de gebieden Rozendaal, Haarterheide en Grevenbroek. Denk aan goed schoeisel, proviand en natuurlijk aan drinken. Peter van Beurden gidst mee, samen met Rob Knechten.



Zaterdag 18 mei: Stekjesmarkt op de Natuurtuin

13-16 uur, Natuurtuin Patrijsdonk 53a

Voor iedere tuinier bekend: planten groeien de tuin uit en in een ander hoekje zijn er planten dood gegaan, en bij het zaaien zijn dit jaar alle zaadjes ontkiemd terwijl van een ander zakje zaad niets is opgekomen Daarom de Stekjesmarkt!

Plantenstekjes, het liefst in een potje (of zakje) met de naam erbij, kunnen deze zaterdag geruild worden. Ook aangebroken zakjes zaad kunnen een andere eigenaar vinden op de stekjesmarkt.



Donderdag 23 mei: Vogels in de Aa-Broeken

19.00-21 uur, vertrek parkeerplaats Middegaal

Ook dit jaar een avondexcursie in de Aa-broeken. In dit gebiedje zijn verschillende biotopen zoals natte graslanden, populierenbos, poelen en de Aa. En dus tref je er verschillende vogels. Rietvogels zoals Kleine karekiet en Bosrietzanger, watervogels zoals Waterhoen en Wilde eend, en natuurlijk ook vogels die je in de tuin kan treffen zoals de Tjiftjaf, en Zanglijster. Hoogtepunt is natuurlijk de IJsvogel! Start op de parkeerplaats aan de Middegaal (tegenover huisnummer 18); gidsen zijn Ton Hermans en Willem Ederveen.



Zaterdag 8 juni en 6 juli: Geerboswerkdag

9.30-12.30, insectentuin Geerbos

De insectentuin in het Geerbos is het pronkstuk van de afdeling. Maar behoeft natuurlijk wel het nodige onderhoud. Op de Geerbos werkdag wordt iedereen uitgenodigd om een ochtendje mee te helpen.

Woensdag 29 mei: Tuintelling Bloemen en Bijen

14-16 uur, Natuurtuin Patrijsdonk 53a

Meerdere keren per jaar doet de Natuurtuin mee aan de Tuintelling. Het is vooral een activiteit voor kinderen die m.b.v. zoekkaarten, de bloemen en bijen moeten herkennen en dan ook het aantal noteren.



Woensdag 26 juni: ModderDag

14-16 uur, Natuurtuin Patrijdsdonk 53a

Tijdens ModderDag ontdekken kinderen wat modder is, hoe je ermee kunt spelen en wat de verbinding met de aarde voor hen betekent. International Mud Day bestaat sinds 2009 en door meerdere IVN afdelingen worden er activiteiten georganiseerd met als motto 'vies worden mag op ModderDag!'.



Zondag 30 juni: Vlindertuin

Vooraankondiging: tijdstippen en verdere informatie t.z.t. via mail en website.

Vanaf het Stadhuis een mooie fietstocht (heen en terug ongeveer 30 km.), waarna we op Vlindersafari gaan. Bij aankomst ontvangt met koffie en vlaai. Vooraf aanmelden bij secretariaat@IVN-Veghel.nl i.v.m. maximale groepsgrootte.

Kosten leden IVN Veghel: € 3, p.p. Niet leden € 8, p.p.



Woensdag 21 augustus: start Zomercursus

Augustus, september

Zie verder informatie bladzijde 17.



Zondag 18 augustus: Leijgraaf, libellen en bloemen

10.00-12.30 uur, vertrek Stadhuisplein

Door de aanwezigheid van de Peellandbreuk wordt de Leijgraaf gevoed door kwel. Daarom vind je er zeldzaamheden zoals de Bandheidelibel. Ook diverse soorten glazenmakers, juffers en andere libellen zijn te vinden langs de oevers en bij de poelen. Aan de Udense kant van de Leijgraaf staan weer andere planten als aan de Erpse kant; dat maakt het gebied voor vlindersaars en plantenliefhebbers ook interessant. Gidsen: Bjorn van Lieshout en Karin Koppen. Start 10.15 Goordreef, begin fietspad.



Zaterdag 24 augustus, Nacht van de Vleermuis

20 uur, parkeerplaats Kasteel Heeswijk

In het laatste weekend van augustus wordt traditioneel de Europese Nacht van de Vleermuis georganiseerd. Gerard van Leiden is vleermuisdeskundige en de gids voor deze avond. Gerard vertelt over de leefwijze van vleermuizen, de verschillende soorten die hier in Brabant te vinden zijn en m.b.v. een batdetector laat hij de roepjes en smakgeluiden van de vleermuizen horen.

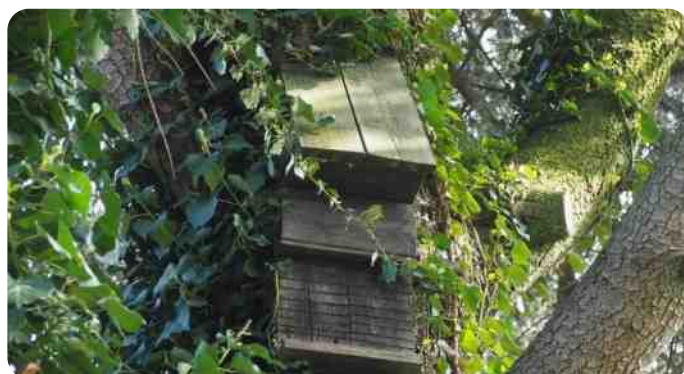




foto T. Hermans

Putter --- Distelvink

Lente ?

Ook al zijn het niet meer de “winters van vroeger”, de winter duurt ons al gauw lang genoeg. Als in januari de mannelijke hazelaarkatjes zich al strekken, openen en geel kleuren is dat een eerste voorbode van de lente. Vogels worden actiever, we horen ze al weer steeds meer. Dan kan de lente toch niet ver meer zijn. Maar deze tekenen zijn geen garantie!

En toch, elk jaar weer, de lente komt. Madeliefjes hebben het hele jaar rond gebloeid, maar dan volgen ook narcis en krokus, vroegeling, paarse dovenetel, klein hoefblad en klein kruiskruid. Knoppen van bomen en struiken beginnen te werken, ze worden boller, staan op springen. Nog even een wat warmere week en er is geen houden meer aan. Het maakt niet uit wat wij met onze klok doen, het wordt lente!!

In de tuin

Veel vogelgeluiden, veel vogels in de tuin. Mezen en merels, roodborst en vink. Zo nu en dan een groene specht die tussen het rijk bemoste gras pikt en zoekt naar voedsel.

En dan is er, bij ons keukenraam, een wel zeer kleurrijke gast: een putter!



foto R. Kerstens

Kleurrijk

De putter (*Carduelis carduelis*) is een heel opvallende, zeer kleurrijke vinkensoort.

Zwart met witte kop en een rood “gezicht”. Tamelijk grote, lichte snavel. Zwarte vleugels met felgele band. De staart is zwart met witte vlekken. Witte stuit en verder wat licht beigebruin. Een prachtig vogeltje.



foto T. Hermans

Distelvink

De putter kennen we ook onder de naam distelvink. Je ziet de vogel later in het jaar vaak foerageren op het vruchtpluis van uitgebloeide distels.

Vogels worden vaak in verband gebracht met uiteenlopende verschijnselen en gebeurtenissen. Zo wordt van de distelvink gezegd: “Komt er op valentijnsdag een distelvink op je pad, dan zul je een rijke man trouwen”. Tja, 14 februari is al weer voorbij. Dames, heren, het wordt weer een jaartje wachten.

Jeroen Bosch

Op “De tuin der lusten” (in het Prado in Madrid) van Jheronimus/Jeroen Bosch komt een groot aantal vogels voor: hop, ijsvogel, roodborst, putter, groene specht, gaai. Hij beeldde ze niet af omdat hij zo’n groot vogel-liefhebber was, maar omdat ze allemaal een betekenis hadden.

Zo was in zijn tijd vooral de vink een betekenisvolle vogel of – zo u wilt – een vogel met veel betekenissen:

- De “blinde vink” staat voor praatgraag, welbespraakt. Vinken werden in een kooi gehouden en om ze mooier te laten zingen, werden hun ogen uitgestoken. Minder afleiding, mooiere zang.
- Een goudvink staat voor een rijkard,
- De gatvink is een armoedzaaiër,
- Een geplukte vink draagt kapotte kleren en kale vink betekent berooid van geld en goed.
- Een rare vink is een jolig, opgeruimd type,
- Een roervink een oproerkraaiër,
- Een rietvink heeft een hoge “piepstem”.
- Een lokvink probeert je met mooie woorden om te praten. Lokvinken werden gebruikt om andere vogels te lokken (en te vangen).
- Een luistervink is een kwaadspreker, en daar had men echt een hekel aan: “liever ‘nen dief aan de klink dan ‘nen luistervink”.

En dan de distelvink of putter. Die stond voor “gemaakt vrolijk”. De distelvink zingt vaak tussen distels. Dat zijn stekelige planten die voorkomen op improductief land. Dáár zingen is wel erg overdreven!



foto M. Helmig

Voor vogel- en/of kunstliefhebbers is een bezoek aan het Prado in Madrid zeker zeer de moeite waard. Maar... ver weg! En met het vliegtuig ... ?

U kunt ook online en interactief, in 15 stappen, dwalen in “De tuin der lusten” van Jheronimus Bosch en genieten van zijn vogels. Wat mij betreft een aanrader. www.elmuseodelprado.es

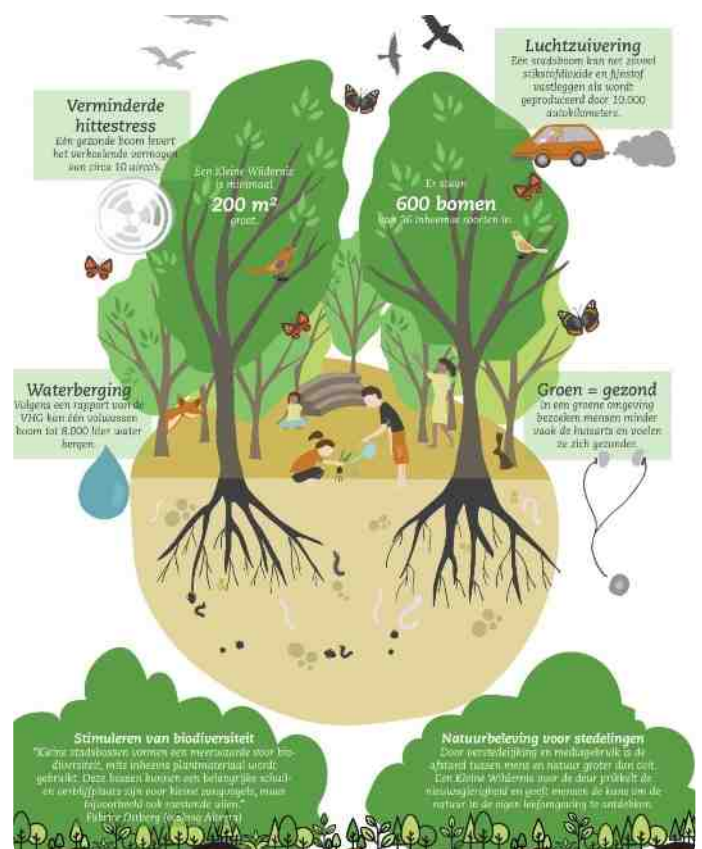
Rini Kerstens

Tiny Forest

Een Tiny Forest is een dichtbegroeid, inheems bos, ongeveer ter grootte van een tennisbaan. Waar het via de bekende bosbouwmethodes vaak jaren duurt om volwaardige bossen aan te leggen, zorgt de bijzondere plantmethode ervoor dat bomen snel groeien en dus snel zichtbaar resultaat wordt geboekt. Een Tiny Forest is een prettige plek voor vlinders, vogels, bijen en andere kleine zoogdieren, maar ook voor mensen. Kinderen leren in het buitenlokaal van een Tiny Forest over de Nederlandse natuur en buurtbewoners krijgen de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten op een prettige en gezonde plek.

IVN zoekt 50 particulieren (of stichtingen of verenigingen) die zelf een Tiny Forest willen aanleggen in de tuin (of op eigen grond), om zo ruimte voor biodiversiteit te creëren. Deze 50 particulieren laten zien hoe leuk én gemakkelijk het is om zelf iets te doen voor de biodiversiteit en klimaatverandering.

IVN stelt een handboek, online instructievideo's en € 1.000,- beschikbaar. Hiernaast volgen zij een cursus Tiny Forest aanleg. Kijk voor meer informatie, de selectiecriteria en om je aan te melden (tussen 15 april en 16 juni) op: www.ivn.nl/tinyforest/achtertuin. Heb je vragen of ideeën? Laat het ons weten via tinyforest@ivn.nl



Sprokkel-fotoavond



Audoins meeuw (foto P. Otte)



Vorkstaartplevier (foto P. Otte)

De Sprokkelavonden zijn avonden die ingevuld worden door leden. Op woensdag 30 januari was er voor het eerst een Sprokkel-fotoavond: drie fotografen die in een half uur iets lieten zien van hun reizen.

Peter Otte zwerft regelmatig door Spanje en slaagt er elke keer weer in om prachtige foto's te maken. Foto's waar vaak ook iets méér te zien is zoals een Blauwe rotslijster met de staart van een hagedis in haar bek, Vale gieren en Dwergarenden van bovenaf gefotografeerd, dartelende vossen in een bloemenweide De mooie foto's gecombineerd met het enthousiaste verhaal van Peter maakten dat het half uur voorbij vloog!

Een hele andere fotograaf is Bjorn van Lieshout. Zijn reis ging naar 10 gebiedjes in de buurt en omdat Bjorn een passie heeft voor libellen waren het locaties waar deze beesten te vinden zijn! Kleur en sfeer kenmerken de foto's van Bjorn en de toeschouwers kregen een reeks van vooral macro foto's te zien die elk voor zich verwondering opriepen door de manier waarop het beest vastgelegd was. Maar ook een foto van een blad van de Amerikaanse eik tegen een raam aangeplakt levert een beeld op dat iedereen wel in zijn kamer wil ophangen! Stuk voor stuk foto's die door de wijze waarop de opname gemaakt is uitblinken door hun enorme artisticeit en vakmanschap.



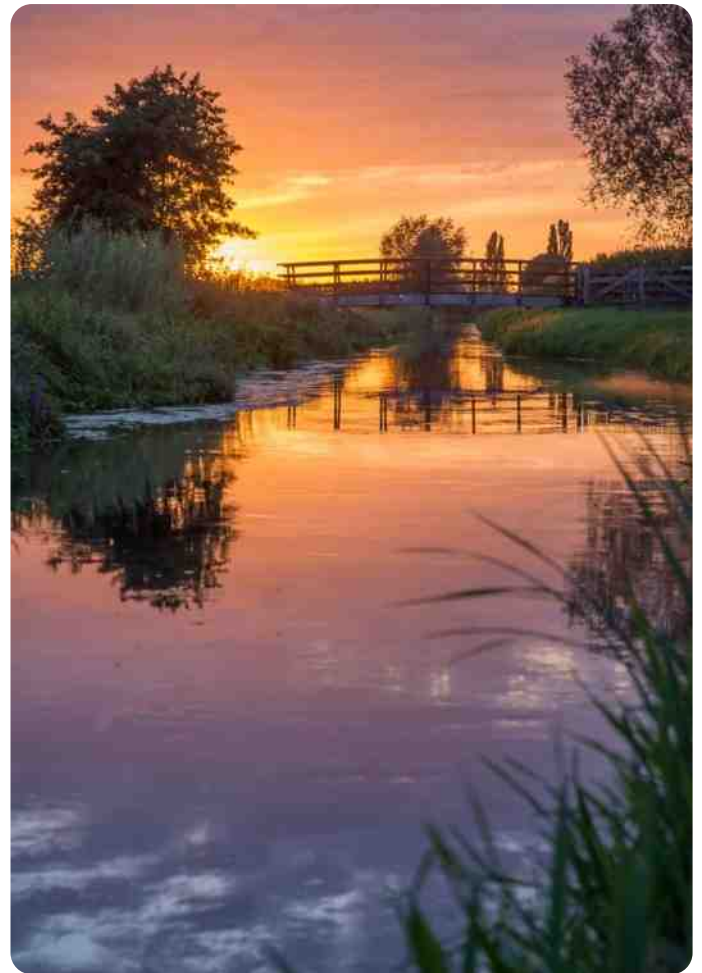
Bijeneters (foto P. Otte)



Bandheidlibel (foto B. van Lieshout)



Oranjetipje op pinksterbloem (foto B. van Lieshout)



Leijgraaf (foto B.van Lieshout)



Leo en wrattenzwijntje (foto L. Ballering)

Leo Ballering riep een hele andere sfeer op met de foto's die hij met zijn mobieltje maakte tijdens zijn verblijf in Zuid Afrika vlakbij het Krugerpark. Aan de hoeveelheid verschillende ijsvogels, koekoeken en andere soorten vogels kunnen wij in Nederland niet tippen. Leo heeft niet alleen naar vogels gekeken maar ook foto's gemaakt van de dieren die zijn huis bezochten: wrattenzwijntjes, blauwaapjes, mangoesten en zelfs een hyena! Een mooie impressie van een bijzonder land.

Genoeg stof om over na te praten na afloop van de avond!

Karin Koppen



Senegal ijsvogel (foto L.Ballering)



struisvogel (foto L. Ballering)

Jaarvergadering, een impressie



Ton Hermans, jubilaris



Fer Kalis, jubilaris



Marianne van Zeeventer, afscheid van een bestuurslid



Mia Rooymans, bedankje

Veel leden hadden de moeite genomen om de jaarvergadering op 19 februari bij te wonen. Het bestuur deelde mede dat de nieuwe statuten vastgesteld waren. Wat nog opgepakt moet worden is het actualiseren van het huishoudelijk regelement en het maken van een AVG (algemeen verordening gegevensbescherming) beleidsplan.

De agendapunten volgden elkaar vlot op: notulen 2018, financieel verslag, controle kascommissie ... De begroting voor het komend jaar lokte meer discussie uit, te meer daar het bestuur aangegeven had dat het de wens van landelijk IVN is om de hoogte van het afdelingslidmaatschap en het landelijk IVN gelijk te trekken en dat het bestuur die wens ondersteunde. Voorstel was om het lidmaatschap dit jaar te verhogen naar €22 en volgend jaar naar €24. Op de begroting was te zien dat de extra inkomsten die door deze actie opgebracht worden, besteed worden aan een nieuwe accuzaag voor werkgroep Veghels Landschap. Verder stonden er geen verrassingen op de begroting. De vergadering ging met meerderheid van stemmen akkoord met de voorgestelde verhoging van de contributie.

Er waren meerdere leden die 25 jaar IVN lid zijn: Anne Beers, Kitty van der Louw, Ton Hermans en, tot zijn eigen

verrassing, Fer Kalis. Alleen de heren waren aanwezig om de IVN-spleid in ontvangst te nemen en kregen een op de persoon uitgezocht boekje als herinnering. Een nieuwigheid voor de afdeling was het 40-jarig jubileum. Frank Lippe is 1 januari 1979 lid geworden van IVN afdeling Veghel. Gerucht ging dat ook zijn echtgenote jubilaris zou zijn maar volgens de ledenadministratie is zij enkele jaren later lid geworden. Frank had de uitnodiging niet aanvaard omdat, zo schreef hij, zijn hoge leeftijd dit niet toelaat.

Mia Rooymans werd ook nog bedankt voor alle jaren dat zij de jaarvergadering verlevendigd had met een foto-jaaroverzicht.

Na de feestelijkheid aangaande de jubilarissen was het punt (her)benoeming en afscheid bestuursleden aan de orde. Matty Meij had aangegeven dat hij wel weer een bestuursfunctie ambieerde en dit werd met applaus ontvangen. Helaas was Marianne van Zeeventer niet af te brengen van haar besluit om zich niet meer herkiesbaar te stellen. Marianne werd bedankt voor de zeven jaren dat zij zich ingezet heeft voor het bestuur en kreeg een bon van de Beeldhouwwinkel waar ze heel blij mee was. Ad-interim penningmeester Henk van Helmond heeft toegezegd nog een jaartje op de financiën te letten en Gerard Welten zal komend jaar bij Henk in de keuken

kijken om te zien of het penningmeesterschap iets voor hem is.

Ook de klusjeslijst kwam weer ter sprake: nog steeds op nummer 1 staat de oproep voor nieuwe bestuursleden. Wie-o-wie wil het bestuur helpen???! En ook de schoolgidsen en Geerboswerkers willen graag nieuwe werkgroepleden verwelkomen. Allemaal klusjes die echt niet zoveel tijd kosten maar waar de vereniging veel plezier van kan beleven als ze wel gedaan worden.

Voor de rondvraag waren geen vragen en kon Bjorn, die druk aan het notuleren was, even op adem komen. Na een korte pauze liet Peter Otte een presentatie zien over IVN Veghel die hij ook voor het waterschap had vertoond. De

avond eindigde als vanouds met een drankje en een knabbeltje.

Karin Koppen
foto's Peter Otte (met z'n mobiel)

Hierbij het verzoek om de contributie voor 2019 **vóór 1 juni** over te maken op bankrekening **NL62 TRIO 0338 4476 36** t.n.v. **IVN afdeling Veghel** onder vermelding van 'contributie 2019'.

Leden: 22 euro, huisgenootleden 11 euro



Kijkje op Heere Peel (America)

Schrikmelktepelhaantjes

TEKST EN FOTO'S PIETER VAN BREUGEL

Op 12 mei 2018 waren we in de Heere Peel, net boven het plaatsje America. Een klein natuurgebiedje, ingeklemd tussen twee grote vestigingen van Center Parcs. Desondanks was het er verrassend rustig. Met de deelnemers aan een insectencursus van IVN Geysteren-Venray hadden we hier een wandeling afgesproken. Het was een zonnige dag. Er bleek meer te zien dan insecten- liefhebbers op één dag aan kunnen. Bijen, kevers, vlinders, wantsen, rupsen en bladwespen; het kon niet op.

We liepen door een bosje met rondbladige wilgen, waar het een beetje regende van de druppels die schuimcicaden uit de takjes zogen. Aan één blad vielen enkele keverlarven op, wit met zwarte wratten.



Larve van een nog onbekend bladhaantje

Toen we ook parende Grote populierenhaantjes (*Chrysomela populi*) zagen, was de link gelegd. Ze leken sprekend op de larven daarvan, die ik uit eerdere ontmoetingen kende. Maar het zinde me niet echt. Populierenhaantjes die in mei aan het paren zijn hebben gewoonlijk nog geen vrijwel volgroeide larven. En bovendien zetten ze liever eitjes af op jonge populieren dan wilgen. Om die reden nam ik een paar larven mee en wat blad van de wilgen om thuis na te gaan welke kevers zich er uit zouden ontwikkelen. Enkele larven hingen al met hun achterlijf vastgeplakt aan de onderkant van een blad te bungelen. Die waren zich aan het voorbereiden om pop te worden.



Larve waarin zich de pophuid ontwikkelt

Een gewaagde onderneming, want als het een beetje flink waaide zouden ze er dan niet gewoon afgeschud worden? In mijn garage heerste windstilte, maar ik vermoed dat ze waarschijnlijk wel een flinke wind aan kunnen. Ik liet ze maar met rust.

Die middag was het weer nog zo uitnodigend dat ik in de insectentuin in het Geerbos ben gaan rondneuzen. Ook daar waren de insecten blij met mei. Geduldig als ik ben, bleef ik een tijdje wachten in de schaduw van de nieuwe bijenflat; die was in januari omgeduwd maar weer prima gerenoveerd door de makers van dit object: Matty Meij en Peter Otte. Als snel zag ik een wespje aan komen vliegen met een bal vochtige leem. Iets dichterbij gekomen ontwaarde ik op het eerste rugschild een verdiept lengtestreepje. Dan weet ik dat het een deukmetselwesp betreft (*Symmorphus*). Er ging echter een golfje van sensatie door me heen toen ik een tweede exemplaar zag komen aanvliegen met eenzelfde keverlarve als ik die ochtend uit Heere Peel had meegenomen. Het leek wel alsof de wesp die larve uit de pot op mijn werkbank in de garage had gejat. Een reden te meer om te proberen te achterhalen welke soort kever in die larven schuil ging.



Een paring van Grote populierenhanen.



Grote populierenhaan bij haar legsel.



Ruziënde Rosse metselbijen.

Het werd kwart voor 6 en dus etenstijd, maar binnen een uur had ik mijn stelling weer betrokken. Er waren nu ook Rosse metselbijen (*Osmia bicornis*) bezig met gekrakeel om een nestgang. Maar mijn wespje vloog er niet meer.

Twee dagen later wel. Ze was kennelijk in dezelfde gang een nieuwe broedcel aan het bevoorraden. Tot mijn grote tevredenheid lukte het om de wesp vliegend met een keverlarve verschillende keren goed op de foto te krijgen. Dat lukte omdat ik precies wist waar de nestgang zich bevond die ze bevoorraadde en mijn camera scherp kon stellen op de aanvliegroute. Ik hoefde niet eens meer door de lens te kijken en kon mooi overzien wanneer de wesp met een prooi aan kwam vliegen. Dan heb ik een geduld dat zelfs mij verbaast.



Deukmetselwesp met larve van een haantje

Vragen vragen vragen! Welke wesp is het? Welke larve is het? Hoeveel legt ze er per cel in? Hoe lang duurt het halen van een prooi? Hoe ver vliegt ze ermee? Hoeveel cellen maakt ze in een nestgang? De diameter bleek 4 mm, dus dat was al iets. En de tijd bij het foto's maken gaf aan dat ze om de 11 minuten met een prooi terug kwam. Ze bleef iedere keer slechts enkele seconden in de nestgang. Net genoeg om de keverlarve neer te leggen en weer weg te vliegen. Minstens 4 prooien bracht ze binnen voor ze terug kwam met een mond vol leem. Kennelijk had ze genoeg voedselvoorraad verzameld om de broedcel dicht te maken.



Deukmetselwesp met leem om tussenwand te maken in haar nestgang

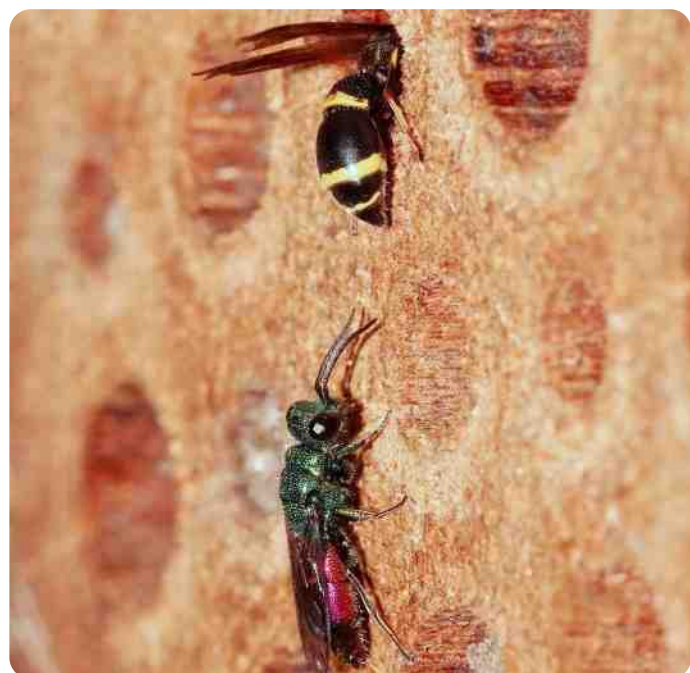
Deze wespensoorten (de solitaire ploovleugelwespen) plakken altijd al een eitje tegen het plafond van de broedcel voordat ze op rooftocht gaan. Zo zeker zijn ze er kennelijk van dat ze voldoende prooidieren kunnen vinden.

Thuis was in de twee dagen dat ik die hangende keverlarven had ook het een en ander gebeurd. Er waren poppen. De pophuid had zich inmiddels gevormd en de verse poppen waren uit de jas van hun larvehuid gezakt en hingen daar nu onder aan. Een nog gewaagder truc om dat buiten in weer en wind te doen.



Pop die onder aan de lege larvehuid hangt

Over die *Symmorphus* was ik 's avonds aan het corresponderen geraakt met René Veenendaal. Die heeft publicaties op zijn naam staan over deukmetselwespen en de goudwespen die daarop parasiteren. We hadden het over de namen van de goudwespen in mijn boek *Gasten van bijenhôtels*, waarvan ik er wel enkele moet veranderen in de derde druk. Daar waren we het gauw over eens. (foto 10) Hij bekeek ook mijn foto's van de deukmetselwesp. De goudwespen die daarbij leven hebben zijn bijzondere belangstelling. Hij kwam tot de conclusie dat het hier moest gaan om *Symmorphus crassicornis*, onder andere door de korte bruine haartjes op het borststuk. Nieuw! Gewoon nieuw voor mij en het Geerbos en Veghel! Natuurlijk niet echt nieuw voor de wetenschap, maar nooit eerder gezien. Dus nu was één vraag naar tevredenheid beantwoord.



Goudwesp *Chrysis angustula* wacht haar kans af bij een deukmetselwesp

Elke avond ging ik kijken naar de hangende poppen. Na 4 dagen begon er iets van donkere kleur bij de kop te ontstaan. Ik had al eerder ervaren dat kevers graag 's nachts uit hun pophuid komen. In de nacht van 19 op 20 mei ging ik om half 3 kijken en potjandorie: beide poppen waren uitgekomen. Eén kever was al aardig gepigmenteerd, de andere was nog wat bleekjes, maar een begin van vlekken schemerde door.



Nog niet uitgekleurd 20 stippelig wilgenhaantje

De volgende ochtend waren ze beide helemaal op kleur. Het was het 20 stippelig wilgenhaantje (*Chrysomela vigintipunctata*), een vrij gewone soort, vooral in het oosten van ons land. Gezien de soortnaam directe familie van de populierenhaantjes. Ik had heel witte exemplaren, maar vaak zijn ze ook meer oranje gekleurd, zoals we een week later in de Pfalz in Duitsland ontdekten. Weer een vraag beantwoord. Ik heb ze naar het Geerbos gebracht.



Wel uitgekleurd 20 stippelig wilgenhaantje

Maar ik had ondertussen wel ontdekt dat deze larven hetzelfde leuke kunstje kunnen uithalen als de larven van het Grote populierhaantje. Die zwarte wratten blijken namelijk schrikmelktepels te zijn. Zo gauw je zo'n larve aantreft komt er een druppel witte melk uit vrijwel elke puntige tepel. Dat is om een belager af te schrikken en hem het leven (foto 14 en 15) zuur te maken. Na een seconde of vijf zuigt elke tepel alles weer naar binnen. Plag je weer, dan komt alles er weer schielijk uit, om kort daarna weer opgezogen te worden. De voorste vier tepels blazen de grootste druppels. Ik heb wel plagerig ontdekt dat ze er bij de derde keer al minder in geloven en bij de vierde keer geven ze het op. Misschien dat deze grap bij vogels of wantsen werkt, maar *Symmorphus crassicornis* trekt er zich niets van aan. Haar larven lusten kennelijk wel een portie afschrikmelk. Ga maar eens kijken naar de deukmetselwesp en de larven van het afschrikmelktepelhaantje op 12 mei. Niet alleen elke vogel legt dan een ei.



Larve van een Grote populierenhaan



Larve van Grote populierenhaan met in functie zijnde schrikmelktepels

Terugblik activiteiten

Er zijn weer heel wat activiteiten geweest sinds het verschijnen van de laatste Sprokkels; van een aantal van deze activiteiten is een apart verslag(je) gemaakt, van de overige hieronder een korte impressie:

Lente in aantocht

Met al een week lang temperaturen ruim boven het gemiddelde en ook nog zonnig, zat het met de aantocht van de lente wel goed! De hazelaar en els bloeiden al sinds begin van het jaar en tijdens deze excursies ook Paarse dovenetel en Kleine veldkers. Drie gidsen-in-opleiding hadden zich aangemeld om te gidsen, aangevuld met 5 meer ervaren gidsen. Om de 20 minuten vertrokken twee gidsen met een groepje.

Het mooie weer zorgde dat de vogels luidkeels aan het zingen waren, bladeren van vlier en hazelaar stonden op uitbarsten, Driehoornmestkevers waren hun gangen aan het graven en verschillende mierenhopen bruisten van activiteit. De jaarringen van de omgezaagde Douglasspar en de Korianderzwam heeft niet ieder groepje kunnen zien; de route was zeker voor de groepen waar kinderen meeliepen te lang

De deelnemers waren enthousiast, de catering van de Boswachter was weer voortreffelijk en 't Hurkske is een prachtig bos!



Exmoor pony (foto P. Otte)

Grote grazers

Donderdag 21 en zondag 24 maart stonden geheel in het teken van de grote grazers. Op de eerste datum was er namelijk een lezing over dit onderwerp en enkele dagen later bezochten we de dieren in het echt.

Laten we bij het begin beginnen, dat deed Leo Linnartz (de gastspreker tijdens de lezing) namelijk ook. Zijn verhaal begon in de oertijd, waar de grote grazers, grote roofdieren en mensen zij aan zij leefden. Maar naarmate de eeuwen vorderden heeft de mens het natuurlandschap omgevormd tot cultuurlandschap. Hierbij zijn veel van de oorspronkelijke dieren uitgestorven. Tegenwoordig proberen we de grote grazers weer te herintroduceren in Nederland. Het boeiende verhaal van Leo vertelde dit verhaal, met veel aandacht voor de positieve effecten van



Wisenten op de Maashorst (foto P. Otte)

grote grazers op het landschap en de sociale dynamiek binnen de kuddes.

Na dit prachtige verhaal was het op zondag tijd om deze imposante dieren te bekijken in de Maashorst. Onder leiding van twee Maashorst Rangers gingen we met een groep van ongeveer twintig IVN-ers en familieleden op pad. We hadden geluk, want de hele kudde wisenten lag vrij vooraan in het open veld te herkauwen. Zo konden we deze imposante dieren mooi bewonderen terwijl de Rangers vertelden over de dieren. Ook de Exmoor pony's lieten zich goed zien en in de verte konden we de Tauros-sen onderscheiden. Dat de zon zich net zo goed liet zien als de wisenten maakte deze excursie helemaal af.

Kortom: weer twee zeer geslaagde activiteiten van INV Veghel!

Bjorn van Lieshout

Vooraankondiging Zomercursus 2019

IVN Veghel organiseert elk jaar een natuurscursus voor geïnteresseerde natuurliefhebbers. De basis-cursussen zijn afgestemd op het seizoen; dit jaar is het een zomercursus. Het thema van deze cursus is: "Waar leven ze van?" en onderwerpen zijn: Dieren en hun territorium, Voedselkringloop en Bloemen en hun bestuivers. De cursus bestaat uit 3 avonden en 4 excursies naar natuurgebieden in de omgeving.

Cursusdata:

Binnenlessen woensdagavond: 21 en 28 augustus, 4 september

Buitenlessen zondagochtend: 25 augustus, 1, 8 september en 15 september

Kosten: € 25 voor leden en € 35 voor niet IVN-leden.
Aanmelden info@ivn-veghel.nl

Sprokkelavond

De cursisten van de natuurgidsenopleiding, Albert, Bjorn, Geert, Gerard, Hanneke, Rea en Willem, hebben de Sprokkelavond van 12 februari voor hun rekening genomen. Een verhaal over hun adoptiegebied met als rode draad hoe bijzonder een alledaags stukje bos en oude vuilnishoop met daartussen de Aa en een nieuwe poel, kan zijn. Een gebied waar de Erpenaren hun hond uit laten, die eens per jaar door 40.000 festivalgangers wordt bezocht, waar kinderen boomhutten bouwen



Onderzoekgebied (foto P. Otte)

Ruim 300 waarnemingen zijn gedaan. Er is een avond genachtvlinderd, een wildcamera opgehangen en een timelapse gemaakt. Drie soorten aardsterren zijn er gevonden, sporen van een das, en nog veel leuker, een bunzing!

Wat uitsprong was het enthousiasme van de cursisten en ook de verwondering over wat ze in een jaar allemaal gezien hadden. Hele gewone planten, dieren, insecten, vogels, paddenstoelen en daar zouden ze "vroeger" gewoon aan voorbij lopen!

De aftrap werd door Geert gedaan: een duik in de historie van het gebied maar ook een verhaal over het zoeken van een speld (lees aardster) in de hooiberg (lees Keldonkse berg). Een aardster vind je niet ieder jaar, maar in het adoptie gebied waren er maar liefst drie soorten. Eén daarvan, de Bare-taardster, of was het de Baret-aardster?, is wel zo klein dat de vergelijking met een speld opgaat!



Albert Beuzel (foto P. Otte)



Geert Kerkhof (foto P. Otte)



Gerard Welten (foto P. Otte)



Rea Vonk (foto P. Otte)



Bjorn van Lieshout (foto P. Otte)

Het verhaal van Albert sloot hierbij aan; Albert had samen met Gerard met een vijftal grondboringen de bodemopbouw in kaart gebracht. Gerard had zich gericht op de planten in het gebied, Rea op de paddenstoelen en Hanneke had de rest! “De rest” bleek zeker de moeite waard te zijn, sowieso leuk om met een wildcamera aan de slag te gaan maar natuurlijk nog leuker als je allerlei dieren op beeld hebt! Bjorn maakte een uitstapje buiten het gebied en had een spannend verhaal over het Natuurgidsenopleidings-weekend op de Peel en Spiegeldikkopje!

Het ‘publiek’ heeft genoten van de presentatie en voor de natuurgidsen-in-opleiding was het een mooie manier om zich te introduceren.

Karin Koppen



Hanneke Leenhouts (foto P. Otte)

Waterschap, Provincie en Gemeente Zaken

Klankbordgroepen

Eind vorig jaar zijn de vertegenwoordigers van Platform natuur en landschap en de klankbordgroepen Vrijkomende agrarische bebouwing, Opwekking duurzame energie, Geur en fijnstof en Teelt ondersteunde voorzieningen bij elkaar gekomen. Zij vertegenwoordigen NMC Schijndel, IVN Uden, IVN Veghel en Stichting Roois Landschap. Roois Landschap bestaat weer uit mensen van landbouworganisatie ZLTO, wildbeheer eenheid (WBE) en IVN. Doel van deze bijeenkomst was elkaar te informeren over de inhoud van de klankbordgroepen waar men zitting in heeft. Omdat de eerste bijeenkomsten van de klankbordgroepen informatief van aard waren, was er tijdens dit overkoepelend overleg niets concreets te bespreken en kon er niet inhoudelijk op zaken worden ingegaan.

Begin maart is er een bijeenkomst geweest van de klankbordgroep Opwekking duurzame energie. De gemeente heeft aangegeven dat er een sterke wens is vanuit de rijksoverheid en de provincie dat gemeentes in 2050 fossiel-energie-vrij zijn. Om dat te bereiken moeten er binnen de gemeentegrenzen een aantal hectare zonnepaneelparken en flink wat windmolens neergezet worden. Er zijn al veel partijen die staan te popelen om met zonnepaneelparken aan de slag te gaan. De deelnemers van de klankbordgroep kregen de opdracht om aan te geven waar plaatsing wél en waar zeker niet mogelijk was. De natuurverenigingen hebben aangegeven dat het Dommeldal, het Aa-dal, bolle akkers en de bosgebieden niet in aanmerking komen voor windmolens en zonnepanelen. Ook is er op aangedrongen om veel meer gebruik te maken van daken van bedrijven, boerderijen, woonhuizen etc. Een volgende bijeenkomst zal in mei plaatsvinden.

Platform Natuur en Landschap

Platform natuur en landschap is bijeen geweest en de volgende bijeenkomst is gepland voor mei. Ton Hermans en Pieter van Breugel zitten namens IVN Veghel in dit overleg.

Tijdens het 2e overleg is o.a. aan de orde gekomen:

- Vanuit de gemeenteraad is er een wens om al het onderhoud op te schroeven naar 'b-niveau'. Dat heeft nogal wat voeten in de aarde, o.a. vanwege de kosten. In ieder geval heeft de gemeente de intentie om met het gebiedsbeheerplan voor het buitengebied aan de gang te gaan.
- Een tweede punt betreft het bomenbeleid: de gemeente Meierijstad heeft het bomenbestand van de gemeente (exclusief bossen) in kaart gebracht. Er staan ongeveer 115.000 bomen (1.47 boom per inwoner) in de gemeente, waarvan 38% eik, 17 % populier en 6% van resp. es, berk en beuk. De gemeente geeft aan dat het merendeel goed onderhouden is. De bedoeling is om de bomen die men 'waardevol' vindt op een groene kaart te noteren. Burgers vinden vaak dat bomen voor overlast zorgen, dus daar is een spanningsveld. De rol van de natuurverenigingen in deze kwestie is zitting nemen in de klankbordgroep (thema's: bomenbeleid, criteria voor monumentale bomen, afwegingen overlast); én de natuurverenigingen worden uitgenodigd voor bewonersavonden/ bomencafé. *(Op een oproep aan IVN leden met de vraag wie in de bomenwerkgroep wil zitten hebben zes leden aangegeven interesse te hebben! Rea Vonk en Wolter Brongers zullen IVN Veghel vertegenwoordigen).*
- Aangrenzend aan 't Hurkske is grond (ongeveer 10 ha.) aangekocht door de gemeente. Floron, Ravon en IVN Veghel hebben aangegeven dat ze graag betrokken willen zijn bij de gebiedsontwikkeling. De gemeente verwacht dat het gebied veel potentie heeft vanwege de aanwezigheid van Kruiwend moerasscherm en orchissen. Waarschijnlijk zal het gebied een bredere functie krijgen dan enkel natuur.
- Hoe te beheren en in te richten op een meer 'bio-diverse' manier. Nu worden heesters machinaal afgezet en wordt dit met meerdere wijken tegelijk gedaan. Voor kleine vogels en insecten is dat niet gunstig. Ook met het gericht uitkiezen van het assortiment planten kan de biodiversiteit vergroot worden.

Er is in het Platform natuur en landschap het ook nog even gesproken over het 'transformatiekader klooster Franciscanessen Veghel'. De zusters willen samen met Zenzo Maatschappelijk Vastgoed een herbesteding zoeken voor het klooster en de kloostertuin. Zorgelijk is dat er plannen zijn om te gaan bouwen in de tuin.

In de Pers van 19 februari was te lezen dat Meierijstad onderzoekt hoe het mogelijk is door aanleg van nieuwe wegen de verkeersdruk op en rond de snelweg A50 en provinciale weg N279 te verminderen. Een weg aan de rand van Wijboschbroek was een van de mogelijkheden.

Vanuit het platform Natuur en landschap heeft Karina Tribbels (NMC Schijndel) navraag gedaan bij de beleidsmedewerkers groen; deze gaven aan ook verrast te zijn door het artikel en waren er verder niet van op de hoogte.

Karin

Interview met Matty Meij

Bij kasteel Heeswijk wil het Waterschap beginnen met herinrichting van het gebied. IVN is uitgenodigd voor overleg.

De provincie heeft ten minste 70 bezwaarschriften binnen gekregen over de aanpassing van de N279 (voornamelijk over de herinrichting bij Asten). Daar zijn de ambtenaren voorlopig zoet mee.

Het snelfietspad Uden-Veghel ligt op de tekentafel; een uitnodiging voor verder overleg moet nog komen.

De Gemeente heeft per 1 mei de huur opgezegd van het IVN lokaal; een overleg daarover vindt op korte termijn plaats.

In samenhang daarmee is het interessant om te melden dat de Natuurtuin heringericht wordt omdat de bebouwing verouderd is. In de herfst komt een eerste concept op tafel. Het plan is dit grondig aan te pakken en wellicht biedt dat de mogelijkheid om een IVN ruimte voor ten minste 50 personen te creëren.

Monica

Tweet



Spechten in Wijboschbroek



Dood hout in Wijboschbroek

Met de komst van de Middelste bonte specht is het Wijboschbroek weer een spechtensoort rijker. Er broeden in dit bos nu vijf soorten. Door de aanwezigheid van steeds ouder wordende houtopstanden die bestaan uit een verscheidenheid aan boomsoorten waaronder veel populieren en het vele dode hout is het gebied uitermate geschikt voor spechten.



Middelste bonte specht

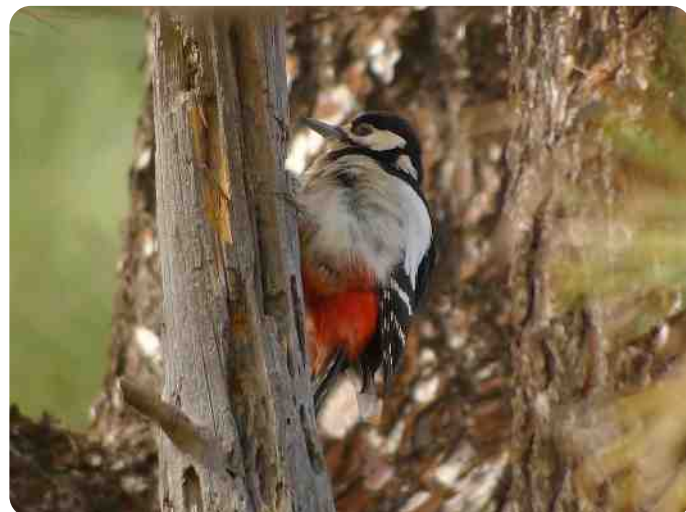
De Middelste bonte specht is de laatste aanwinst. Een lelijke naam eigenlijk voor zo'n mooie vogel. Wie wil er nu de "middelste" zijn? In een mensengezin is bekend dat het middelste kind vaak de verliezer is in de strijd om de aandacht. Hij heeft noch de uitzonderingspositie van het oudste kind, noch die van de Benjamin. Middelste kinderen blijken gemiddeld extra gevoelig te zijn voor onrecht, zijn minder zelfverzekerd en minder vertrouwd met hun ouders dan hun broers en zussen. De Middelste bonte specht zit qua grootte tussen de Kleine en de Grote bonte specht in en is een aparte vogelsoort. Hij heeft in tegenstelling tot de "middelste" bij mensenkinderen niets te maken met zijn kleinere en grotere "broer". De naam Middelste bonte specht getuigt van bijzonder weinig

fantasie bij de bedenker ervan. Neen, dan is de soort in Frankrijk beter af. In het Frans heet dit alleraardigst spechtje Pic mar. Pic betekent specht en mar komt waarschijnlijk van mare wat zee betekent of marais wat moeras betekent. In ieder geval geeft mar aan dat de Middelste bonte specht zich graag in vochtige bossen ophoudt. Dus in het Wijboschbroek zit hij wel goed. De soort is redelijk nieuw in ons land; pas sinds 1996 broedt hij hier jaarlijks. Het baltsgeluid van de Middelste bonte specht is zeer opmerkelijk. In plaats van uitgebreid roffelen maakt deze specht in het voorjaar een zeer typisch geluid dat bestaat uit een aantal klaaglijke, nasale tonen in een langzaam tempo voortgebracht. Het wordt ook wel als "kattengemiauw" omschreven.

Een andere spechtensoort die makkelijk te zien en te horen is in het Wijboschbroek is de Kleine bonte specht. Deze specht doet zijn naam eer aan want hij is amper groter dan een Huismus. Hij broedt graag in stammen van zacht houtloofbomen zoals wilg, populier en berk.



Kleine bonte specht



Grote bonte specht

De derde specht is de Grote bonte specht. Dit is de meest algemene specht van Nederland en de enige soort die ook in droge naaldbossen broedt. Hij is ook vaak te zien in tuinen en 's winters op de voedertafel. Opvallend is de kortdurende krachtige roffel die overigens zowel door het mannetje als het vrouwtje wordt gemaakt.

Het gehinnik van de Groene specht kennen de meeste natuurliefhebbers wel. Hij is op zandgronden nog steeds algemeen voorkomend en ook in het Wijboschbroek te horen. De Groene specht zoekt zijn voedsel veel op de grond. Het bestaat voor een groot deel uit mieren. De favoriete nestboom van deze specht is de populier.



Groene specht

Als laatste komt de Zwarte specht voor. Dit is de grootste spechtsoort van ons land. Hij is zo groot als een kraai. Toch laat de soort zich makkelijker horen dan zien. Hij leeft erg verborgen maar is zeer luidruchtig en produceert een keur van geluiden waarvan de *kruuk-kruuk-kruuk* roep wel de bekendste is. Dit geluid maakt hij tijdens het vliegen. De Zwarte specht is een betrekkelijke nieuwkomer in onze bossen. Het eerste broedgeval in Nederland was in 1915. De boomsoort waar deze specht aan gebonden leek was de beuk. Tegenwoordig zit hij echter ook in andere bossen en zelfs in naaldbossen. In het Wijboschbroek kan hij uitstekend vooruit met de populier. Sinds het begin van de vorige eeuw heeft deze specht zich uitgebreid over vrijwel het gehele land, zelfs tot in de bossen van de duinen. Na 1985 nemen de aantallen echter af en in de duinbossen komt hij al twintig jaar niet meer voor. Er wordt nu onderzoek verricht naar de redenen waarom deze specht in aantal afneemt.



Draaihals



Zwarte specht



In het Wijboschbroek is hiervan gelukkig niets te merken en kunnen de spechtenliefhebbers nog steeds volop genieten van deze soort en van de andere vier soorten die hier vertoeven. En wie weet, komen er nog meer verrassingen aan. Er is namelijk nog een zesde spechtsoort die in Nederland, zij het wel zeldzaam, voorkomt en graag broedt in natte bossen met veel wilgen en berken. Ik bedoel natuurlijk de Draaihals. Wie weet ; je moet natuurlijk altijd wat te wensen overhouden.....

Ton Hermans (tekst en foto's)

Wat is IVN?

IVN Veghel is aangesloten bij de landelijke IVN (Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid).

IVN wil de natuur in al haar kleur en veelvormigheid onder de aandacht van mensen brengen en daardoor bijdragen aan de verwondering en het respect voor al het leven rondom ons.

Daarom is onze zelfgekozen lijfspreuk: **In Voor Natuur**

Wat biedt IVN Veghel? Voor belangstellenden organiseert IVN lezingen, cursussen, tentoonstellingen, excursies en fietstochten in en rondom Veghel. Voor leden en donateurs zijn er naast deze activiteiten ook door het jaar heen enkele verenigingsavonden met diverse natuurthema's op het programma. De overige activiteiten vinden plaats in werkgroepverband. Wilt u daar een keer aan deelnemen, neem dan even contact op met de coördinator.



Ledenadministratie

Het verenigingsjaar begint goed met maar liefst acht nieuwe leden!

Franka en Harrie Willems, Veghel
Noortje Beljaars, Berghem
Rob Verhagen, Veghel
Lenneke Jongbloed en Mathijs de Vos, Veghel
Thea Geubbels, Erp
Monique van de Broek, Veghel

Lid worden?

Het lidmaatschap is €22 per jaar en voor huisgenootleden €11 per jaar. Nadere inlichtingen of aanmelden info@ivn-veghel.nl.

Wilt u IVN Veghel ondersteunen? U bent van harte welkom als donateur (minimum €10 per jaar).

Leden en donateurs ontvangen het verenigingsblad Sprokkels, het landelijk blad Mens en Natuur en het jaarprogramma van de afdeling. Voor meer informatie kunt u kijken op de website www.IVN-Veghel.nl

Afmelden? Vóór 1 december van het lopend jaar bij info@ivn-veghel.nl.

Vrijdagochtend wandelgroep

Elke vrijdagmorgen wandelen we met een tiental natuur-/wandelliefhebbers in een natuurgebied in de regio. Dit kan zijn: de Hazeputten of Moerkuilen in Nijnsel, 't Hurkske in Erp, Het Sonsmeer, De Wamberg in Rosmalen, Haanwijk of Zegenwerp in St Michielsgestel, Maashorst in Uden, Bomenpark in Heesch, Heische tip, AA-broeken, Melven, Venhorst of Mill en De Perekker in Boekel. Onlangs hebben we een rondleiding gehad in het Ecodorp aldaar gehad. Deze groep bestaat intussen al meer dan 20 jaar.

We wandelen ongeveer 5 km in een rustig tempo en staan stil bij interessante verschijnselen in de natuur: flora en fauna, wijstverschijnselen en veel andere wondertjes der natuur. Er is altijd wel iemand in de groep die wat meer weet en dat graag wil delen met de anderen. Intussen vergeten we de gezelligheid en onderlinge contacten niet. Op een boomstronk of bank drinken we koffie, soms is dat ook in een nabijgelegen terras zoals, de molen in Eerde, Joe Mann in Son of De Boswachter in Erp.

De wandeling gaat altijd door en men hoeft zich niet aan- of af te melden. Het is mooi als je lid van het IVN bent, maar dit is geen voorwaarde. Wie op vrijdagvoormiddag 9.30 uur in de Vondelstraat is kan mee. Rond de klok van twaalf zijn we altijd terug. Autokosten betalen we samen.

Contactpersoon vrijdaggroep,
Pieter van den Berk

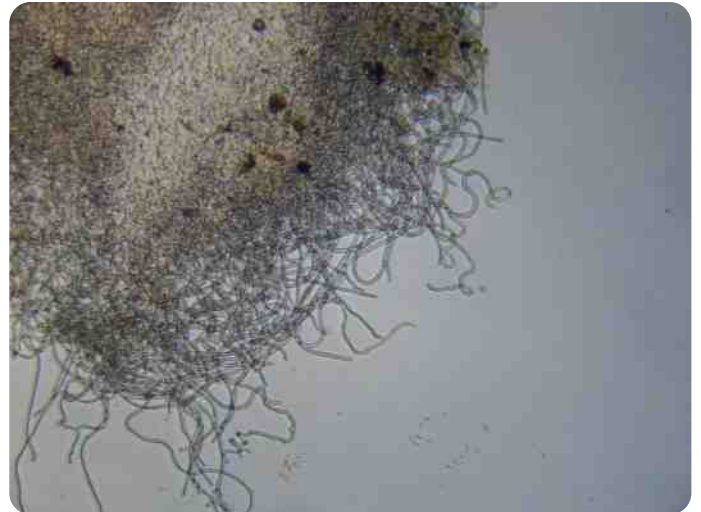




Kelkzwam

Paddenstoelen vind je het hele jaar door. Een typische wintersoort is de Krulhaarkelkzwam en zijn dubbelganger, de Rode kelkzwam. In het veld niet van elkaar te onderscheiden maar onder de microscoop kan je, met een beetje geluk, de kenmerkende kurkendraaier-achtige of krullende haren zien. Het is een soort die te vinden is op dood hout van o.a. es, vlier, esdoorn, wilg, els.

In de Meierijstad was de soort al bekend van het bosgebied 't Lijnt; een nieuwe vindplaats is het Duits Lijntje bij Mariaheide.



'haren' buitenkant kelk onder de microscoop